

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 54. An Confessarius possit vel debeat contra propriam opinionem probabiliorem absolvere pœnitentem, qui tenet oppositam probabilem, & de reliquo ritè est dispositus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

bilis est prudens, conscientia vincibiliter erronea, concepta est imprudenter, ergo licet hæc deponi deberet, non ideo illa: Plura circa hæc addemus postea à n. 593. item l. 4. à n. 159.

- 443 Q. 54. *An Confessarius possit vel debeat contra propriam opinionem etiam probabiliorem absolvere pœnitentem, qui tenet oppositam probabilem. & de reliquo rite est dispositus, v. g. si pœnitens probabiliter putet sibi licere, ideoque etiam posthac velis diebus festis scribere lucrâ causâ, an Confessarius iudicans probabiliter esse, quod id non liceat ipsi, possit vel debeat eum absolvere.* R. Resolvit quidem quæstionem Busenbaum supra, sed paulò pluribus res est explicanda, hinc fit,

§. I. Si Confessarius omnibus bonâ fide & sine passionis consideratione iudicaret opinionem pœnitentis non esse probabilem, absolvere non posset, nisi pœnitens promitteret impostero opinioem suam deserere, quia Confessarius tum iudicare non posset pœnitentem esse dispositum & habere propositum servandi omnia Dei & Ecclesiæ præcepta: per accidens tamen quandoque, saltem ad tempus opportunius relinqui posset pœnitens in aliqua ignorantia nunc invincibili & absolvi, uti dicitur de pœnitentia.

- 444 §. II. Si Sacramentum per hoc exponeretur periculo nullitatis, uti si pœnitens vellet absolvi omnino absque aliquo, quod utrimque probabiliter affirmatur & negatur esse de valore Sacramenti, Confessarius non posset eum absolvere, quando enim agitur de valore Sacramenti, non tantum Confessarius sed & pœnitens ipse tenetur sequi tutiorem, uti dicitur de Sacramento.

- 445 §. III. Supposito casu quæstionis vel alio simili omnino videtur certum, quod Confessarius teneatur

tur absolvere pœnitentem, ita docent AA. communissimè, inter quos *Victor*. in sum. de Confess. n. 178. citans *Palud. & Goffred. Navarrus* in man. c. 26. n. 4. citans *Adrianum: Reginaldus* de prud. Confess. c. 3. s. I. §. I. n. 7. *Angelus de Clavasio*, qui floruit circa annum 1480. in Sum. V. confessio §. 2., *Ioannes Nider* sub annum 1430. in Consolat. timor. consc. 3. p. c. 12 & 15. citans præterea *Claramontensem & Erdenberg. Domin. Sot.* in 4. dist. 18. q. 2 a. 5. ad 5. *Tolet.* l. 3. Instruct. Sacerd. c. 20. *Suar.* l. 2. tr. 3. d. 12. s. 6. n. 9. *VViggers* 1. 2. q. 19. a. 6. dub. 6. n. 48. *Diana* p. 2. tr. 13. R. II., addens, licet putet opinionem pœnitentis esse falsam, dummodo reputet probabilem: *Laym. Lohn. & Schild.* tr. 2 n. 121. *Carden.* in Addit. ad 1. crisin n. 23. 41. & seqq. *Mendo* in Stat. d. 13. n. 201. *Stoz* l. 1. p. 5. n. 117. & l. 2. n. 132., optimè *Teril.* in Reg. q. 47. *Illf. t. I. d. 1. n. 71.*

Est autem contra *Fagnan. Baron. Mercor. Philal. Eliz. Gonz.* d. 14. n. 129. Rationes pro nostra Responsione sunt, I. quia pœnitens supponitur aliunde rite dispositus, illa autem opinio Confessarii impertinenter se habet ad conscientiam præteritam aut etiam imposteroformandum à pœnitente, cui licitum est se dirigere secundum opinionem suam & aliorum fortè doctiorum & prudentiorum, quàm sit ipse Confessarius, quos sequendo si erret, error est invincibilis, nam ipse omnibus consideratis bonâ fide putat opinionem suam esse licitam, & scit defendi tanquam talem à viris doctis & prudentibus, ergo nulla ratio est, ob quam ei negari possit absolutio. *Conf.* nam stultum est, si Confessarius vellet omnes, quos absolvit, cogere ad easdem opiniones secum tenendas, quasi verò ipse solus sapiat: & cur cuique non liceat in rebus incertis opi-

nari, quod apparet verum? 2. Si Confessarius esset ejusdem opinionis cum pœnitente, utique teneretur eum absolvere, ergo & nunc teneretur, quia pœnitens est nunc eodem modo dispositus, & per accidens se habet illa speculativa opinio Confessarii. 3. Si non absolvat, facit injuriam, imprimis Auctori Sacramentorum, quia hoc Sacramentum sine justa causa relinquit imperfectum; deinde pœnitenti, quia post enarrata peccata, per se loquendo, habet jus ad absolutionem, & insuper nunc injustè cogitur bis confiteri eadem peccata. 4. Si ejusmodi pœnitenti neganda est absolutio, ergo absolvi non debet moribundus, qui restituere nollit ductus opinione verè probabili, quòd restituere non teneretur, si Confessarius judicaret oppositum, hoc autem est grave inconveniens. Si dicas, in isto casu utendum esse sententiâ etiam dubiâ: *Contra* est, in omni dubio absolutè favendum est Reo: & hic non est ratio dubia, sed certò probabilis, imò, uti existimo, certa pro pœnitente.

446 §. IV. *Obji.* 1. Æger sanandus est arte, non suâ, sed Medici, ergo pœnitens, utpote æger, teneretur se accommodare opinioni Confessarii, qui Medicus est, ita *Baron. R. I.* Dato antec. n. conseq., ars Medici hic, est absolutio, quam nomine Christi applicat Confessarius, & quâ sanatur pœnitens, ad hanc autem absolutionem nil confert, quòd Confessarius hanc vel illam opinionem teneat, fortè etiam singularem & heteroclitam, vel saltem in se minùs probabilem, quàm sit opinio pœnitentis. *R. 2* Æger sanandus est arte Medici, si Medicus præscribat necessaria vel prohibeat nocitura, c, si nec necessaria præcipiat nec nocitura prohibeat, n. antec. & conseq., nam ejusmodi opinio Confessarii habet se omnino per accidens & impertinenter ad absolutionem, uti dictum est. *Obji.*

Obj. 2. Confessarius agit ut Judex & ut Superior, ergo non debet ferre sententiam secundum opinionem pœnitentis, qui est Reus & subditus, sed hic tenetur se illi submittere. *R. n. conseq.*, nam sententia, quam fert Confessarius, est partim iudicium de dispositione pœnitentis, partim absolutio; iudicium autem illud & absolutio formanda est secundum conscientiam pœnitentis, ergo cum pœnitens sequendo opinionem suam non peccarit nec peccet, iudicandus est dispositus, & secundum hoc iudicium absolvendus est.

Inst. 1. Confessarius non debet absolvere contra suam conscientiam, ergo nec contra suam opinionem. *R. n. conseq.*, tenetur enim sibi formare conscientiam, non secundum suam sed pœnitentis opinionem, v. g. hoc modo, *quamvis ego opiner scripturam ob lucrum in die festo esse illicitam, tamen cum opinio mea sit incerta, & pœnitens probabiliter putet esse licitam, nec teneatur opinionem suam deserere & sequi meam, non possum iudicare illum esse indispositum, ergo cum peccata ipsius audiverim, neque mihi licitum sit abrumpere Sacramentum, aut negare jus, quod ad absolutionem habet, teneor absolvere, prascindendo ab illa opinione mea speculativa, qua hinc se impertinenter habet.*

Inst. 2. Scientia, quid circa administrationem Sacramenti pœnitentiæ sit faciendum, non requiritur in pœnitente, sed in Confessario, ergo hic procedendum est juxta cognitionem Confessarii, non pœnitentis. *R.* Ergo hic procedendum est juxta cognitionem Confessarii, huc pertinentem, c, huc non pertinentem, n. conseq.: cognitio Confessarii huc pertinens est iudicium, quod hic habere debet de statu & dispositione pœnitentis, & secundum hanc cognitionem

tionem debet se regulare Confessarius, eique etiam se submittere debet pœnitens, quia Confessarius hoc agit ut Judex & ut Superior; alia autem cognitio directa, quam Confessarius tanquam privatus Theologus habet de eo, quod scriptio die festo facta ob lucrum sit illicita, est hic impertinens, nec tenetur se illi submittere pœnitens, ideoque hæc cognitio ad summum valere poterit pro regulando Confessario ipso, si scribere velit ipse die festo, non autem pro regulando pœnitente, qui licite se regulat secundum suam & gravissimorum Doctorum opinionem contrariam.

450 *Inst. 3.* Ordo rectus inverteretur, si Judices tenerentur judicare secundum opinionem reorum; Item si Ecclesia teneretur procedere secundum opiniones subditorum. *R. ad 1.* Quando iudicium instituitur circa conscientiam & peccata Rei, uti fit ad tribunal pœnitentiæ, tum debet Reus judicari secundum opiniones suas, per quas fit, ut vel incurrat vel evitetur peccatum; aliud est in aliis tribunalibus, ubi quæritur, quid in re sit, v. g. ad quem à parte rei pertineat agere, an Titius re ipsa occiderit, furatus sit &c., tum enim non attenditur ad opiniones litigantium, vel eorum, qui accusantur, sed ad argumenta directa rem vel factum secundum se probantia. *Ad 2.* Ecclesia extra tribunal confessionis habet jus ferendi leges & regendi fideles independentem ab opinionibus eorum, quos etiam obligare potest ad deserendas opiniones suas in praxi; è contrà in tribunali Confessionis, à Christo iussa est judicare & procedere secundum conscientiam pœnitentis, quam hic licite format secundum opiniones suas ab Ecclesia permissas & certò probabiles, uti sæpe dictum est.

451 *Obji. 3.* Pœnitens, qui die festo non vult omittere

re scriptionem propter lucrum, secundum judicium, quod Confessarius habet, non vult servare unum mandatum graviter obligans, ergo secundum judicium Confessarii est indispositus, ergo cum ad Confessarium spectet judicium de dispositione poenitentis, non potest eum absolvere. R. Secundum judicium, quod Confessarius habet, tanquam Confessarius, non vult servare unum mandatum, n, secundum judicium, quod Confessarius habet tanquam privatus Theologus, c. antec., & similiter distinguo utramque seq., si enim agat tanquam Confessarius, non debet agere cum poenitente secundum judicium directum & speculativum, quod habet tanquam privatus Theologus, sed secundum reflexum & practicum, quod habere debet tanquam Confessarius, uti n. 448. est explicatum.

Inst. Saltem si non sit ex officio Confessarius, non tenebitur absolvere, quia ex mera voluntate pendet ejus absolutio, ita *Armilla* apud *Teril.* hic q. 23. n. 48. R. n. aff., rectè enim dicunt *Victor. Nav. Soc.* supra, & alii communissimè, hic non esse distinguendum inter obligatum & non obligatum audire; & ratio est, quia licèt ex ejus voluntate pendeat audire, si tamen audiverit, tenetur absolvere, quia audiendo peccata tacitè promiserat & se obligarat ad absolvendum, si inveniret dispositum, uti fatetur cum communi *Gonz.* n. 123., poterit nihilominus talis Confessarius non obligatus, poenitentem monere, ut non redeat, nisi velit dirigi secundum alteram opinionem, alioqui non absolvendum, uti rectè *Stoz* n. 133., si enim tum redeat ad eundem Confessarium, censetur cedere juri suo, & se directæ illius opinioni velle submittere. Ex dictis,

Inferes, Confessarios illos non rectè fungi officio suo, qui non student cognoscere plurium Auctorum

rum probabiles sententias, sed pœnitentes omnes suos volunt dirigere secundum opiniones incertas unius alicujus Auctoris vel Professoris sui, uti pluribus dicitur de pœnitentia, quando de prudentia Confessarii.

454 Q. 55. *An Principes & Superiores sint tuti in conscientia, si nudè sequantur iudicia & consilia probabilia suorum Consiliariorum. R.*

§. I. Rationes pro parte affirmativa sunt, 1. quia si licet prudentum Theologorum consiliis acquiescere, cur non horum? 2. In multitudine agendorum non est Principi aliud possibile; & ad hoc sunt Consilarii, ut per eos juventur illi, qui regunt. 3. Consulti communiter sunt peritiores Jurium, quam Consulentes, cur ergo non liceat eos sequi? 4. Si non licet sequi illos, ergo prudenter aget oppositum, hoc autem nemo dicit, nam qui suorum consilia non sequitur, sed ex proprio cerebro gubernat omnia, ab omnibus habetur minùs prudens; è contrà qui sequitur suorum sapientum consilia, in communi sensu est prudens, maximè cum homo alieno potiùs iudicio fidere debeat quàm suo. 5. Si Princeps haberet in se uno scientiam & experientiam suorum Ministrorum, utique diceremus eum tutò agere, sequendo, quod ipse judicaret æquum, ergo & nunc, quia sequendo consilia suorum, est, ac si ageret ex scientia & experientia in se reperta.

455 §. II. His non acquiescit *Eliz.* l. 6. q. 7., sed absolute negat Regentem ex hoc fore tutum in conscientia, 1. quia si opus non est, ut rem ipse discutiat, & perpenfis utrimque rationibus definiat, non necessario ad regimen eligitur dignior, sed aptus erit quisque, si solummodo sciat numerare, ex qua parte sint plura suorum Consiliariorum suffragia. 2. Invertetur omnis ordo regiminis, non enim ipse re-

get